

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ І ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Назва курсу:	«Теорія та історія сучасного літературного процесу»
Викладач:	Акулова Надія Юріївна
Профайл викладача:	https://filolog.mdpu.org.ua/sklad-dekanatu-filologichnogo-fakul/kafedra-ukrayinskoyi-i-zarubizhnoyi-lit/sklad-kafedri-ukrayinskoyi-i-zarubizhn/akulova-nadiya-yuriyivna-2/
Контактний телефон:	+380975206225
E-mail:	nadezhda_akulova@mdpu.org.ua
Сторінка курсу на платформі ЦОДТ МДПУ імені Богдана Хмельницького:	https://dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=5738
Консультації:	Очні консультації: щоп'ятниці з 12 ⁴⁵ до 14 ⁰⁰ Онлайн-консультації: платформа ЦОДТ МДПУ імені Богдана Хмельницького

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Навчальний курс «Теорія та історія сучасного літературного процесу» є закономірним продовженням попереднього засвоєння етапів світового літературного процесу, сприяє більш повному та глибокому розумінню

ідейно-естетичних та національних особливостей розвитку художньої літератури й теоретико-літературної думки та літературознавчої методології на сучасному етапі.

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ КУРСУ

Мета курсу – сформувати у здобувачів вищої освіти цілісне уявлення про актуальні теоретико-методологічні тенденції в літературознавстві та поточний етап світового літературного процесу, сприяти усвідомленню його специфіки на сучасному етапі, забезпечити розуміння новітніх тенденцій у теорії літератури та мистецтві, що постають закономірним наслідком багатовікового розвитку культури, розвивати естетичний смак, виховувати загальну й читацьку культуру, формувати необхідні для успішного здійснення майбутньої професійної діяльності компетентності.

Завдання:

1. Ознайомити здобувачів вищої освіти з культурною логікою «постпостмодернізму».
2. Забезпечити засвоєння теоретичних знань у межах вивчення концепцій гіпермодернізму, трансгуманізму, реновалізму, перформатизма, джиджидимодернізму тощо.
3. Поглибити їх знання про сучасну теоретико-літературну думку й новітню світову літературу.
4. Відкрити нові імена у світовому письменстві й на основі аналізу художніх творів визначити особливості їх ідіостилю.
5. Розвивати вміння орієнтуватись у сучасних арт-рухах, таких як: стакізм, інтентизм, off-модернізм тощо.

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ КУРСОМ

Загальні компетентності

ЗК 1. Знання та розуміння предметної області і розуміння суті професійної діяльності.

ЗК 2. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів), цінувати різноманіття та мультикультурність; діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 9. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми з відповідною аргументацією, застосовувати інноваційні методи й технології, генерувати нові ідеї.

Спеціальні (фахові) компетентності

ФК 1. Володіння спеціальними знаннями загальних і часткових теорій педагогіки, мовознавства та літературознавства, наукових шкіл і напрямів педагогічних та філологічних досліджень.

ФК 2. Знання фундаментальних наук в обсязі, необхідному для освоєння дисциплін циклу професійної підготовки; здатність до їх систематизації та використання. ФК 4. Здатність формувати в учнів предметні

компетентності, застосовуючи сучасні підходи, методи й технології навчання іноземної мови та світової літератури.

ФК 5. Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії англійської, німецької мов, теорії та історії світової літератури та культури у процесі навчання.

ФК 6. Здатність орієнтуватися у літературному процесі в історико-культурному контексті та використовувати знання іноземних мов і світової літератури для формування національної свідомості, культури, ціннісних орієнтацій учнів.

ФК 7. Здатність інтерпретувати й зіставляти мовні та літературні явища, використовувати різні методи й методики аналізу тексту.

ФК 9. Здатність взаємодіяти зі спільнотами (на місцевому, регіональному, національному, європейському й глобальному рівнях) для розвитку професійних знань і фахових компетентностей, використання перспективного практичного досвіду й мовно-літературного контексту для реалізації освітніх цілей.

ФК 10. Здатність забезпечувати діалог культур у процесі вивчення іноземних мов та зарубіжної літератури, створювати умови для міжкультурної комунікації.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Програмні результати навчання

ПРН 1 – знання сучасних філологічних і дидактичних засад навчання іноземних мов і світової літератури, основ мовознавчих та літературознавчих наук;

ПРН 2 – знання фундаментальних наук для формування світогляду й соціалізації особистості та освоєння загально професій-них дисциплін; передових концептуальних та методологічних досягнень в галузі науково-дослідної та/або професійної діяльності і на межі предметних галузей;

ПРН 7– знання основ загальнотеоретичних та професійних дисциплін в обсязі, необхідному для проведення науково-дослідної роботи; правил академічної доброчесності; норм цитування у процесі написання наукових робіт;

ПРН 9 – володіти формами і методами наукового пізнання, вміти аналізувати сучасні соціальні та етичні проблеми, наукові школи, напрямки, концепції, джерела гуманітарного знання; навчатися впродовж життя;

ПРН 10 – володіти основними поняттями, термінами, положеннями мовознавства та літературознавства, орієнтуючись на здобутки сучасної науки; вміти оперувати цими знаннями у процесі професійної діяльності.

5. ОБСЯГ КУРСУ

Вид заняття	Лекції	Семінари	Самостійна робота
Кількість годин	32	28	120

6. ПОЛІТИКА КУРСУ

Обов'язкове відвідування аудиторних занять; попередня підготовка до лекційних та семінарських занять згідно з рекомендаціями викладача; активна участь в обговоренні питань; якісне та своєчасне виконання завдань, засвоєння тем для самостійного опрацювання; участь у всіх видах контролю – поточному, проміжному та підсумковому. Обов'язкове дотримання академічної доброчесності.

7. СТРУКТУРА КУРСУ

Кількість годин	Тема	Форма діяльності, кількість годин	Література	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
БЛОК 1. ТЕОРІЯ І МЕТОДОЛОГІЯ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА						
2	Тема 1. Вступ до курсу	Установча лекція (2 год.)	1; 2; 7; 8	–		Згідно з розкладом
8	Тема 2. Семіотична природа літератури	Лекція-бесіда (2 год.) <i>Семінар (2 год.)</i> Самостійна робота (4 год.)	1; 2; 6; 9 Інші джерела за вибором здобувачів освіти	Семіотична природа літератури. Специфіка словесно-художнього образу: а) поняття та ознаки художнього образу; б) структура літературно-художнього образу; в) класифікація образів.	5	Згідно з розкладом

10	Тема 3. Психологія літературної творчості	Інтерактивна лекція (2 год.) <i>Проблемний семінар (2 год.)</i> Самостійна робота (6 год.)	2; 7; 8; 9 Інші джерела за вибором здобувачів освіти	Проблема співвідношення понять «текст» і «твір». Категорії «підтекст» і «контекст». Інтертекстуальність і гіпертекст. Верхні рівні текстової реальності (надтекст, мегатекст, унітекст).	5	Згідно з розкладом
56	Тема 4. Методологічна панорама західного літературознавства	Оглядова лекція (8 год.) <i>Семінар-дискусія (8 год.)</i> Самостійна робота (40 год.)	1; 2; 8; 9 Інші джерела за вибором здобувачів освіти	Західна критика: взаємодія наукових парадигм. Поетика («нова критика»). Герменевтика (біографічна школа, міфокритика). Феноменологія (екзистенційне літературознавство). Соціологія (культурно-історична школа).	5	Згідно з розкладом
14	Тема 5. Парадигми українського постколоніального літературознавства	Оглядова лекція + контрольний захід (2 год.) <i>Семінар запитань і відповідей (2 год.)</i> Самостійна робота (10 год.)	1; 2; 7; 8 Зазначена праця	Соломія Павличко, «Методологічна ситуація в сучасному українському літературознавстві» (ЦОДТ)	5	Згідно з розкладом

БЛОК 2. НОВІТНІ ТЕЧІЇ У СВІТОВІЙ ЛІТЕРАТУРІ

44	Тема 6. Постмодернізм та ранні спроби його подолання	Оглядова лекція (6 год.) <i>Семінар- колективне читання</i> (4 год.) Самостійна робота (34 год.)	Зазначені праці	Теоретична підготовка: Тамара Денисова, «Феномен постмодернізму: контури й орієнтири»; Іхаб Хассан, «Культура постмодернізму»; Hassan I. H., «Prometheus as Performer: Toward a Posthumanist Culture?»; Lipovetsky G., «Time Against Time, or The Hypermodern Society»; Magda R. M. R., «Transmodernity: A New Paradigm» ; Eden M., «Neo-modernism: soul nourishing renaissance» (ЦОДТ) Художні тексти: «Голий ланч» (1959) Вільяма Берроуза; «Виголошення лоту № 49» (1966) Томаса Пінчона; «Висотка» (1975) Джеймса Грема Балларда; поезія Воллеса Стівенса	5	Згідно з розкладом
----	---	--	--------------------	--	---	-----------------------

42	Тема 7. Нові тенденції в теорії літератури та мистецтві	<p>Лекція-анкета (8 год.)</p> <p><i>Проблемний семінар</i> (10 год.)</p> <p>Самостійна робота (24 год.)</p>	Зазначені праці	<p>Теоретична підготовка: Alison Gibbons, “Altermodernist Fiction”; Brooks N., Toth J., “Introduction: A Wake and Renewed?”; Brooks N., Toth J., “Introduction: A Wake and Renewed?”; Akker R. van den, Vermeulen T., “Notes on Metamodernism”; Yousef T., «Modernism, Postmodernism, and Metamodernism: A Critique”; Gibbons A., “Contemporary Autofiction and Metamodern Affect”; Konstantinou L., “Four Faces of Postirony”; Christian Moraru, “Cosmodernism: American Narrative, Late Globalisation, and the New Cultural Imaginary”; Kirby A., “The Death of Postmodernism and Beyond”; Тормахова А. Н., «Концепція дигімодернізму Алана Кірбі»; Samuels R., «Auto-Modernity after Postmodernism: Autonomy and Automation in Culture,</p>	5	Згідно з розкладом
----	---	--	-----------------	--	---	--------------------

Technology, and Education»;
J. T. Nealon, "Post-
postmodernism, or The Logic
of Just-in-Time Capitalism"
Срнічек Н., Вільямз А.,
«Винаходячи майбутнє:
посткапіталізм і світ без
праці»
(ЦОДТ)

Художні тексти:
творчість Ліама Гілліка,
Брайана Кастро та Чарльза
Ейвері; «Кохана» (1987) Тоні
Моррісон; «Бельетаж» (1988)
Ніколсона Бейкера;
«Дім листя» (2000) Марка Z.
Данилевського;
«Нескінченний жарт» (1996)
Девіда Фостера Воллеса;
«Сфера» (2013) Дейва
Еттерса; «Вітер ущух» (2001)
Еліс Рендалл;
«Тезка» (2003) Джумпа
Лахірі;
«Гордість і упередження і
зомбі» (2009) Сета Грема-
Сміта й Джейн Остін;
«Якщо подорожній однієї
зимової ночі» (1979) Італо
Кальвіно;
«Хмарний атлас» (2004)
Девіда Мітчелла

4	Тема 8. Висновки до курсу	Підсумкова лекція + контрольний захід (2 год.) Самостійна робота (2 год.)		Підготовка до другого періодичного контролю		Згідно з розкладом
---	---------------------------	---	--	---	--	--------------------

8. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ

Загальна система оцінювання курсу	<p>Курс вивчається протягом одного семестру. Заплановано два періодичні контролю. Результати кожного з них є сумою поточного контролю та періодичної контрольної роботи. Максимальна кількість балів за один періодичний контроль становить 50 балів.</p> <p>Максимальна кількість балів за поточний контроль (усі види діяльності на практичних (семінарських) заняттях оцінюються на «5», «4», «3», «2», які заносяться в академічний журнал) становить 40% від максимальної кількості балів за періодичний контроль, тобто 20 балів. Вони обчислюються як середньозважений показник за діяльність здобувача вищої освіти на практичних (семінарських) заняттях.</p> <p>60% від максимальної кількості балів за періодичний контроль, тобто 30 балів, здобувач вищої освіти має змогу отримати за періодичну контрольну роботу. Самостійно підготовлені теми або розв'язані окремі пізнавальні завдання, що винесені для самостійного опрацювання здобувачами вищої освіти, оцінюються як частина періодичної контрольної роботи.</p> <p>Здобувач вищої освіти має право на підвищення результату тільки одного періодичного контролю протягом двох тижнів після його складання у випадку отримання незадовільної оцінки. Вивчення курсу завершується іспитом в усній формі.</p> <p>Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач вищої освіти під час вивчення дисципліни, – 100.</p>
Практичні (семінарські) заняття	<p>5 балів: студент дав вичерпну відповідь на поставлене питання і виявив глибоке знання теоретичних основ літературного процесу, спроможність мислити нестандартно, давати оригінальне тлумачення проблем, здатність до всебічного аналізу літературних явищ у їх цілісності й специфічності, художньо-рецептивні та художньо-інтерпретаційні здібності. Студент обізнаний з основними положеннями, теоретичними поняттями літературознавчої</p>

	<p>науки, вільно оперує її термінологією.</p> <p>4 бали: студент правильно і майже в достатньому обсязі дав відповідь на поставлене питання, що підтверджує його глибокі знання з курсу, розуміння основних положень, теоретичних понять, термінів літературознавчої науки.</p> <p>3 бали: студент допустив суттєві помилки у викладі матеріалу, порушив логіку відповіді, відтворив матеріал на елементарному рівні, подаючи окремі факти без їх подальшого аналізу.</p> <p>2 бали: студент не орієнтується в матеріалі за темою заняття.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущені практичні (семінарські) заняття, а також періодичні контрольні роботи. Невиконання навчального плану є підставою для недопущення студента до підсумкового контролю.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Ільницький М. Читаючи, перечитуючи... Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2019. 320 с.
2. Демська-Будзуляк Л. Українське літературознавство від ідеї до тексту: неокласичний дискурс : монографія. Київ : Смолоскип, 2019. 600 с.
3. Денисова Т. Історія американської літератури ХХ століття. 2-е вид., розширене і доповнене. Київ : ВД «Києво-Могилянська академія», 2012. 487 с.
4. Нестелєєв М. Лабіринти американського постмодернізму. Київ : Темпора, 2019. 328 с.
5. Supplanting the Postmodern: An Anthology of Writings on the Arts and Culture of the Early 21st Century/ ed. by Rudrum D., Stavris N. New York : Bloomsbury Academic, 2015. 400 p.

ДОПОМІЖНА ЛІТЕРАТУРА

6. Англomовні письменники / пер. з нім. Романа Матвієва. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2010. 464 с.
7. Гомперц В. Що це взагалі таке? 150 років сучасного мистецтва в одній пілюлі / пер. з англ. Л. Белея, І. Зайцевої, А. Корягіної. Київ : ArtHuss, 2017. 528 с.

8. Зьомек Є. Методологічні проблеми історико-літературного синтезу // Теорія літератури в Польщі. Антологія текстів. Друга половина ХХ – початок ХХІ ст. / упоряд. Б. Бакули; за заг. ред. В. Моренця; пер. з польської С. Яковенка. Київ : ВД «Києво-Могилянська академія», 2008. С. 56–86.
9. Какой модерн? Философские рефлексии над ситуацией пост/недо/after-post/пост-пост... модернизма / Стародубцева Л. В. (гл. ред.). Харьков : Национальный университет имени В. Н. Каразина, 2010. Т. 1. 374 с.
10. Соціокультурні та теоретичні засади філософії постмодерну / відп. ред. В. В. Лях та ін. Київ : [Б. м.], 2017. 312 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

11. Тормахова А. Н. Концепція дигімомодернізму Алана Кірбі. *Гуманітарні студії*. 2013. Вип. 20. С. 181–187. URL: <http://www.dfn.mdpu.org.ua/mod/resource/view.php?id=93191>
12. A resource site for performatism and post-postmodernism. URL: <http://www.performatism.de/>
13. Akker R. van den, Vermeulen T. Notes on Metamodernism. *Journal of Aesthetics & Culture*. 2010. Vol. 2. Pp. 11–14. URL: <http://www.dfn.mdpu.org.ua/mod/resource/view.php?id=93184>
14. Brooks N., Toth J. Introduction: A Wake and Renewed? // *Supplanting the Postmodern: An Anthology of Writings on the Arts and Culture of the Early 21st Century*/ ed. by Rudrum D., Stavris N. New York : Bloomsbury Academic, 2015. P. 254–264. URL: <http://www.dfn.mdpu.org.ua/mod/resource/view.php?id=93183>
15. Eden M. Neo-modernism: Soul Nourishing Renaissance. *Art*. 2018. 22 Juny. URL: <https://www.trebuchet-magazine.com/neo-modernism/>
16. Gibbons A. Altermodernist Fiction. URL: <http://www.dfn.mdpu.org.ua/mod/resource/view.php?id=93182>
17. Gibbons A. Contemporary Autofiction and Metamodern Affect // *Metamodernism: Historicity, Affect, and Depth After Postmodernism* / Ed. by R. van den Akker, A. Gibbons and T. Vermeulen. London – New York : Rowman Littlefield International, 2017. Pp. 117–129. URL: <http://www.dfn.mdpu.org.ua/mod/resource/view.php?id=93186>

18. Hassan I. H. Prometheus as Performer: Toward a Posthumanist Culture? *The Georgia Review*. 1977. Vol. 31. No 4. Pp. 830–850. URL: <http://www.dfn.mdpu.org.ua/mod/folder/view.php?id=93178>
19. Hoberek A. Introduction: After Postmodernism. *Twentieth Century Literature*. 2007. Vol. 53. No. 3. Pp. 233–247. URL: www.jstor.org/stable/20479812
20. Kirby A. The Death of Postmodernism and Beyond. URL: https://philosophynow.org/issues/58/The_Death_of_Postmodernism_And_Beyond
21. Konstantinou L. Four Faces of Postirony // *Metamodernism: Historicity, Affect, and Depth After Postmodernism* / Ed. by R. van den Akker, A. Gibbons and T. Vermeulen. London – New York : Rowman Littlefield International, 2017. Pp. 87–102. URL: <http://www.dfn.mdpu.org.ua/mod/resource/view.php?id=93187>
22. Lipovetsky G. Time Against Time, or The Hypermodern Society // *Supplanting the Postmodern: An Anthology of Writings on the Arts and Culture of the Early 21st Century*/ ed. by Rudrum D., Stavris N. New York : Bloomsbury Academic, 2015. P. 196–213. URL: <http://www.dfn.mdpu.org.ua/mod/resource/view.php?id=93176>
23. Magda R. M. R. Transmodernity: A New Paradigm / translation by Jessica Aliaga Lavrijsen. URL: <http://transmodernity.blogspot.com/2017/05/transmodernity-new-paradigm.html>
24. Samuels R. Auto-Modernity after Postmodernism: Autonomy and Automation in Culture, Technology, and Education // *Digital Youth, Innovation, and the Unexpected* / Ed. by Tara McPherson. Cambridge, 2008. Pp. 219–240. URL: <http://www.dfn.mdpu.org.ua/mod/resource/view.php?id=93192>
25. Yousef T. Modernism, Postmodernism, and Metamodernism: A Critique. *International Journal of Language and Literature*. 2017. Vol. 5. No. 1. Pp. 33–43. URL: <http://www.dfn.mdpu.org.ua/mod/resource/view.php?id=93185>